UITVOERINGSPROGRAMMA - LEEFGEBIED DORP

Project: Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit
Onderwerp: Kostenoverzicht maatregelen Leefgebied Dorp en de algemene maatregelen
Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Opsteller: Karin Wezepoel
Datum: 14-9-2022
Documentnummer: 3800.12-11-05-001.01
Status: DEFINITIEF

Opmerking: De geraamde investeringskosten betreffen de uitvoeringskosten en de kosten voor de voorbereiding, onderzoek, overleg en overige kosten met uitzondering van grondaankopen, nieuwbouw van gebouwen en onderhoud.
Opmerking: De groen gearceerde maatregelen zijn opgenomen in de prioriteitenlijst.

Specifieke maatregelen voor Leefgebied Dorp							
Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
Uitvoeringsgerichte maatregelen							
U.2. Aanleg groen/verharding							
U.2.1. Beplantingsassortiment aanpassen							
U.2.1.7 Aanplant bij- en insectvriendelijke beplanting.							De maatregelen worden betrokken in uit te voeren projecten of herinrichtingen. Bij- en insectvriendelijke beplanting is daarbij niet duurder dan reguliere beplanting.
U.2.1.8 Aanplant van zo veel mogelijk jaarrond aantrekkelijke (insecten-) beplanting.							De maatregelen worden betrokken in uit te voeren projecten of herinrichtingen. Jaarrond aantrekkelijke beplanting is daarbij niet duurder dan reguliere beplanting.
U.2.3.a Vergroenen (door middel van de toename van bomen).		De budgetaanvraag komt vanuit het programma 'Vergroening Teylingen'.					Vanuit Project Vergroening Teylingen zal er een budgetaanvraag voor de aanplant van bomen komen. Hierdoor is er geen budget in dit overzicht opgenomen. In samenwerking met de beleidsmedewerker Groen zal er gekeken worden naar de uitvoering van deze maatregel.
U.2.3.b Vergroenen (door middel van de gevelbeplanting).		€ 105.000,00			Verwacht wordt dat de kosten over 5 jaar worden verdeeld.	700 m1	Het aanbrengen van gevelbeplanting inclusief klimplantconstructie kost ca. €150,- per m1. Rondom de twee gemeentehuizen en het gebouw van de gemeentewerf is er ruimte voor ongeveer 700 m1 aan klimplantconstructies. deze type gevelbeplanting kan ook in de centrumvisie of woningbouwvereniging. De beplanting wordt aangeplant in de grond en blijft los van de gevel. De klimplantconstructie wordt verankerd in de gevel.
U.2.3.c Vergroenen (door middel van de dakbeplanting).			€ 10.000,-		Het budget is gedurende 5 jaar jaarlijks nodig om de maatregel uit te voeren.		Onderzocht moet worden op welk bestaand gebouw de dakbeplanting kan worden aangebracht. Vanwege het gewicht (planten, aanplantsysteem en water) wordt de dakconstructie bekeken. Gedurende het ontwikkelen van nieuwbouw moet het zeker worden opgenomen. De aanplant van een groendak kost voor een aanplant met Sedum € 120, - per m2, voor kruidachtige (vaste) planten €250,- per m2 en de aanplant van bomen of (hoge) heesters €500, per stuk.
U.2.4. Gebruik van anorganisch materiaal bij de aanplant van beplanting stoppen.							Dit betreft vooral een andere keuze van materialen zoals bijvoorbeeld gietranden en boombanden bij de aanplant van bomen. De aangepaste materiaalkeuze leidt niet tot vergroting van de projectkosten waardoor de kosten binnen een project of herinrichting vallen.
U.2.6. Aanleg van heggen.			€ 75.000,00	Eénmalig wordt bekeken waar er aanplantmoge-lijkheden zijn.		1000 m1	In de woonkernen wordt op locaties, waar bestrating wordt verwijderd, heggen aangebracht. Dit zijn smalle langwerpige vakken waarin geschoren hagen of losse hagen (een rij met struiken zonder strak geschoren uitstraling) worden aangeplant. De kosten per strekkende meter is € 75,-. Uitgaand van plantmateriaal zonder kluit.
U.2.7. Bomenrijen aanleggen en compleet maken.		De budget aanvraag komt vanuit het programma Vergroening Teylingen.					Vanuit het Programma Vergroening Teylingen zal er een budgetaanvraag komen. Hierdoor is er geen budget in dit overzicht opgenomen. In samenwerking met de beleidsmedewerker Groen zal er gekeken worden naar de uitvoering van deze maatregel.

Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
U.3. Beheer							
U.3.2. Tijdelijke natuur laten ontwikkelen op braakliggend terrein.							De maatregelen worden betrokken in het uit te voeren beheer. Door het reguliere maaibeheer om te vormen naar ecologische beheer zal de aanwezige beplanting zich gaan ontwikkeld. Hierdoor is er geen extra budget nodig.
U.3.3. Werkzaamheden die de bodemstructuur niet kapot maakt. (Stoppen met werkzaamheden die het bodemleven verstoren of doden.)							Werkzaamheden zoals bijvoorbeeld (diep) spitten en schoffelen van gronden maakt de bodemstructuur kapot. Met het aanpassen van het reguliere beheer naar ecologisch beheer worden dergelijke werkzaamheden gestopt of verminderd. Dit wordt bereikt door een aanpassing van regulier beheer naar ecologisch beheer. Deze aanpassing vereist alleen een andere werkwijze. Zie hiervoor ook maatregel C1.1.
U.3.4. Verhogen humusgehalte door het laten liggen van organisch materiaal.							Met het laten verteren van organisch materiaal, bijvoorbeeld bladeren of kleine takjes, in plantvakken wordt het humusgehalte verhoogd. Dit wordt bereikt door een aanpassing van regulier beheer naar ecologisch beheer. Deze aanpassing vereist alleen een andere werkwijze. Zie hiervoor ook maatregel C1.1.
U.3.7. Ecologische structuren tussen landschappelijk en stedelijk gebied ontwikkelen.							Ecologische structuren ontstaan als het beheer in landschappelijk gebied en stedelijk gebied op ecologische wijze wordt uitgevoerd. Omdat het beheer overgaat van regulier naar ecologisch zullen deze structuren zich gaan ontwikkelen. Hiervoor is geen extra budget nodig omdat de aanpassing van het beheer binnen het beheerbudget is opgenomen.
U.3.8. Het stapsgewijs omvorming van traditioneel maaibeheer van grasvelden naar ecologisch beheer.							Momenteel is deze omvorming al begonnen. De maatregel is opgenomen in het nieuwe maaibestek.
U.3.9. Langs watergangen zoveel mogelijk een strook van 1 meter breedte van kruidenrijk gras maken.							Deze maatregel wordt uitgevoerd vanuit het nieuwe maaibestek. De werkzaamheden vallen binnen het budget voor beheer van de oevers en bermen.
U.3.10. Het maaibeheer uitvoeren volgens Kleurkeur. Beheer volgens Kleurkeur is een speciale beheertechniek waardoor er meer voedsel en slaap/rustplaatsen voor insecten en kleine zoogdieren aanwezig is.							Deze maatregel is opgenomen in het nieuwe bestek voor het maaien van de oevers en bermen. Inmiddels is dit gestart. Stapsgewijs wordt deze werkwijze door de gehele gemeente ingevoerd.
U.3.11. Grote gazons gedeeltelijk omvormen naar bloemrijk grasland.							Deze omvorming vereist alleen een ander maaibeheer. Binnen dit maaibeheer wordt er op een andere wijze gemaaid waardoor het gazon wordt omvormd naar bloemrijk grasland.
U.3.14. Begrazing door vee, waar mogelijk.							Met het begrazen door vee wordt er anders omgegaan met een gebied. In plaats van maaien wordt een gebied door dieren kort gehouden. Dit gebruikt betreft een ander inrichting van de werkzaamheden in plaats van maaien zullen er dieren in een gebied moeten worden geplaatst.
U.4. Water							
U.4.1 Waterkwaliteit verhogen							
U.4.1.6. Natuurvriendelijke oevers aanleggen of oevers omvormen naar natuurvriendelijke oevers.							Vanuit Programma Water- en klimaatadaptatie zal er een budgetaanvraag komen. Hierdoor is er geen budget in dit overzicht opgenomen.
U.4.2. Water bufferen							
U.4.2.2. Aanleg van wadi's of wateropvang bekkens.							Vanuit Programma Water- en klimaatadaptatie zal er een budgetaanvraag komen. Hierdoor is er geen budget in dit overzicht opgenomen.
U.4.2.3. Aanleg van multifunctioneel ruimtegebruik							
U.4.2.3.1 Het aanleggen van speelplekken in combinatie met watergang.							Vanuit overleg met de beheerder buitenruimte, kwam naar voren dat dit al op een goed niveau in de gemeente Teylingen aanwezig is. Momenteel is er geen extra budget nodig.
U.4.2.3.2. Brede Natuurvriendelijke oevers als waterberging en recreatiedoeleinden.							Vanuit Programma Water- en klimaatadaptatie zal er een budgetaanvraag komen. Hierdoor is er geen budget in dit overzicht opgenomen.

Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
U.4.4 Faunapassages en fauna uittreedplaatsen							
U.4.4.1 Aanbrengen faunapassages onder bruggen of overige kunstwerken door.		€ 50.000,-		Eénmalig wordt bekeken waar er mogelijkheden voor het aanbrengen zijn.			In en rondom watergangen leven diverse dieren die afhankelijk zijn van water én van land. Om te voorkomen dat deze dieren zich tussen twee watergangen over een weg verplaatsen zijn er faunapassages nodig. Faunapassages zijn smalle loopgedeeltes onder een brug waardoor dieren, naast of boven het water, onder een brug door kunnen lopen.
U.4.4.2 Aanbrengen fauna uittreedplaatsen.		€ 20.000,-		Eénmalig wordt bekeken waar er mogelijkheden voor het aanbrengen zijn.			Dieren die in het water leven komen soms aan land. Langs watergangen waar dit niet mogelijk is, denk hierbij aan een watergang met een beschoeiing, worden fauna uittreedplaatsen gemaakt. Fauna uittreedplaatsen zijn kleine trapjes die een verbinding maken tussen het water en het land.
U.5. Gebiedsinrichting							
U.5.1. Aanleg van nieuwe natuur(lijke) speelplekken.							Vanuit overleg met de beheerder buitenruimte, kwam naar voren dat dit al op een goed niveau in de gemeente Teylingen aanwezig is. Momenteel is er geen extra budget nodig.
U.5.2. Omvorming van traditioneel spelen naar natuurlijk spelen.							Vanuit overleg met de beheerder buitenruimte, kwam naar voren dat dit al op een goed niveau in de gemeente Teylingen aanwezig is. Momenteel is er geen extra budget nodig.
U.5.4. Aanleg en verbeteren van snippergroen, ruigteplekjes en tijdelijke natuur.							Er is geen extra budget nodig. Met de aanpassing van het beheer wordt dit in de werkzaamheden opgenomen.
U.5.6. Plaatsing van bijenhotels.			€ 10.000,-	Eénmalig wordt bekeken waar er mogelijkheden voor het aanbrengen zijn.			De hotels worden gemaakt specifiek gemaakt voor een bepaalde locatie met zoveel mogelijk natuurlijke materialen. De kosten per hotel zijn ongeveer €1.000,- inclusief informatiebord. Met de bijenhotel zorgt de gemeente niet alleen voor de insecten maar laat zij ook haar biodiversiteitsdoelstelling zien. Wanneer deze maatregel wordt uitgevoerd door MEERGroen valt deze maatregel onder Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.
U.5.8. Aanbrengen van microklimaten.							Met de aanpassing van het beheer ontstaan er plekken die warmer (zonnige plekken) of kouder (schaduwrijke plekken) zijn. Met de omvorming van regulier beheer naar ecologisch beheer zullen deze omstandigheden zich vanzelf gaan ontwikkelen.
U.5.9. Industrieterrein en woonwijken ecologisch inrichten.							Bij de aanleg van terreinen en wijken moet de inrichting direct ecologisch worden beheerd. Voor bestaande terreinen en wijken moet het beheer stapsgewijs aangepast worden. Vanuit de beheerbestekken zal dit worden aangepast.
U.5.10 Bij nieuwbouwprojecten							
U.5.10.1. Natuur- en groeninclusief bouwen							
U.5.10.1.1. Bij het bouwen van nieuwe gebouwen moeten de natuurlijke omstandigheden van het projectgebied worden gehandhaafd.	0,01						Alle gebieden hebben een natuurlijke habitat. Zij hebben een bepaalde grondsoort, grondwaterstand, grondopbouw enz. Bij de bouw van gebouwen dient deze natuurlijke habitat als uitgangspunt te worden genomen. De nieuwe bebouwing wordt aangepast aan deze omstandigheden. Dit vereist een aanpassing van de beleidsregels ten aanzien van gebiedsinrichting.
U.5.10.1.2. Aanleg van groene gevels en groene daken.	0,01						Bij de bouw van nieuwe gebouwen dient de aanleg van groene gevels en groene daken een standaard eis te zijn. In maatregel U.2.3 is hier al uitleg aan gegeven.
U.5.10.1.3. Inbouwen van nestkasten en overwinteringsplekken.	0,01						Tijdens de bouw van gebouwen zijn het inbouwen van kasten en overwinteringsplekken een kleine toevoeging op de volledig bouw. De maatregel moet als eis aan het uitvoeringsprogramma worden toegevoegd.
U.5.11 Verkeerskundige oplossing							
U.5.11.1. Uitstoot van gifstoffen verlagen d.m.v. verbeteren van de verkeersdoorstroming.							Bij de aanleg en herinrichting van buitengebieden moet de gebiedsinrichting dusdanig worden ingericht dat verkeersdoorstroming wordt behouden of verbeterd.

Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
Beleidsmaatregelen							
B.7. Bij de start van een project moet een integrale uitvoering van groen en grijs worden bewerkstelligd.	0,02						Door een integrale uitvoering wordt er gezocht naar een optimale inrichting van het groen in combinatie met de ondergrondse infra. Dit vergroot de duurzame aanplant van beplanting omdat werkzaamheden aan kabels en leiding worden afgestemd op de aanplant van beplanting.
B.8. Opstellen Kader Duurzame Gebiedsontwikkeling.	0,02	€ 60.000,-		Het kader wordt opgesteld en in het beleid geborgd.			Aansluitend op het Uitvoeringsprogramma Duurzame ontwikkeling dient er een rapportage te komen om duurzame gebiedsontwikkeling in het beleid op te nemen. Hiervoor kan een extern bureau voor worden ingeschakeld.
B.9. Met de nutsleveranciers de ligging van kabels en leidingen bespreken t.b.v. duurzaam aanplanten van bomen.	0,02						Gedurende de overleggen met nutsleveranciers moet de ligging van kabels en leidingen t.o.v. boomwortels worden besproken. De kabels en leidingen moeten zoveel mogelijk bij elkaar worden aangebracht om voldoende ruimte voor de aanplant van bomen te krijgen.
B.10. Samenwerken tussen verschillende gemeentelijke afdelingen							
B.10.1. Het opstellen van één gezamenlijk lijst met projecten die worden uitgevoerd.	0,02						Met het opstellen van één gezamenlijke projectlijst wordt extra werk voorkomen maar kan maatregel B.7. ook worden uitgevoerd. Het opstellen van de lijst kan direct worden gedaan.
B.10.2. Opstellen lijst van voorwaarde t.b.v. verhogen biodiversiteit bij nieuwe projecten.	0,02						De lijst dient als beleidsmaatregel in het beleid te worden opgenomen. Op de lijst worden de eerder genoemde maatregelen beschreven.
B.11. Nieuwbouwwijken worden vanaf de start ecologisch beheerd.	0,02						Door deze maatregel als standaardeis op te nemen in het beleid is dit voor alle nieuwe projecten geborgd.
Algemene maatregelen voor alle leefgebieden							
Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
Uitvoeringsgerichte maatregelen							
U.1. Metingen en monitoren							
U.1.1 Nulmeting		€ 40.000,-		De nulmeting vindt éénmaal plaats.			Het rapport vanuit de nulmeting geldt als vertrekpunt. Dit betreffen de kosten voor een volledige nulmeting. De nulmeting is een meting waarbij de aanwezige flora- en faunasoorten in kaart wordt gebracht.
U.1.2. Monitoringskosten en nadere onderzoeken			€ 10.000,-		Terugkerend onderzoek.		Na deze nulmeting worden er op reguliere basis vervolgonderzoeken uitgevoerd. Dit zal waarschijnlijk op driejaarlijks termijn zijn.
U.2. Aanleg groen/verharding							
U.2.1.1. De juiste soort beplanting op de juiste plek aanbrengen.							Bij het starten van een project of herinrichting wordt dit als eis meegenomen. De aanplant van planten op de juiste plek zorgt niet voor een prijsverhoging.
U.2.1.2 Voor de aanplant van beplanting ecologisch (gifvrij) gekweekte planten aankop							Het aanbod van gifvrij gekweekte planten wordt jaarlijks groter. Door deze vergroting is de keuze steeds groter en komt het prijsniveau steeds meer op het niveau van traditioneel gekweekte planten. De aankoop van gifvrije planten wordt opgenomen in de kosten voor een project of herinrichting.
U.3. Beheer							
U.3.1. Invasieve soorten blijven bestrijden.							Invasieve soorten zorgen door hun explosieve toename voor de achteruitgang van biodiversiteit. De bestrijding vindt nu al plaats en valt onder het reguliere beheer. Maar met het veranderen van het klimaat kunnen er excessen ontstaan door de aanwezigheid van invasieve soorten.

Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
Beleidsmaatregelen							
B.1. Ecologische ondersteuning							
B.1.1 Ecologische ondersteuning voor de gemeente Teylingen	1	€ 40.000,-		De ondersteuning wordt éénmalig verzorgt voor alleen de gemeente Teylingen.			De ecoloog gaat de benodigde ecologische verbindingen binnen Teylingen opzetten. De verbinding loopt van de stedelijke kernen door naar het buitengebied. Om deze verbindingen mogelijk te maken zijn er maatregelen nodig die de gemeente op ecologische basis groener maken. In samenwerking met de afdeling communicatie verzorgt de ecoloog de informatievoorziening over de veranderingen naar de inwoners en bedrijven.
B.1.2 Ecologische ondersteuning (Gezamenlijk binnen HLTsamen)			€ 30.000,-		Het jaarlijkse budget voor elke gemeente bedraagt € 30.000,-		De ecologische ondersteuning wordt uitgebreid naar Hillegom en Lisse. De ecologische structuur zet zich daar voort waardoor er een duurzaam robuust netwerk ontstaat waarlangs dieren en planten zich verplaatsen en ontwikkelen.
B.2. Implementeren van de Gedragscode gemeentes vanuit de Wet natuurbescherming.	0,1						De implementatie is vanuit het rijk opgedragen. Hiervoor dienen arbeidsuren binnen de gemeente te worden vrijgemaakt.
B.3. Gebiedsspecifieke eisen opnemen in het omgevingsplan	0,01						Gedurende de komende periode zullen de gebiedsspecifiek eisen vanuit de nulmeting duidelijk worden. Een gebiedsspecifiek eis ontstaat als er een bijzondere soort plant of dier in het gebied wordt ontdekt en dat hiervoor specifieke beschermeisen nodig zijn. Waar nodig moet de eis worden opgenomen in beleid of beheer.
B.4. De lijst met invasieve soorten en hun bestrijding communiceren naar gebruikers van de buitenruimte.	0,01						De medewerker communicatie, de beheerder, de beleidsmedewerkers en via de informatiekanalen van de gemeente worden de inwoners geïnformeerd over de aankoop van invasieve soorten en hun (nieuwe) bestrijdingsmaatregelen.
B.5. Inzet van subsidies vanuit het Rijk en de provincie ten behoeve van natuur, biodiversiteit en klimaat.	0,01						De ambtenaren moeten de ruimte krijgen om de diverse subsidiemogelijkheden aan te vragen en in te zetten binnen projecten en herinrichtingen.
B.6. De economische waarde van groen bepalen.		€ 20.000,-		Het opstellen van het rapport is een éénmalige actie			De economische waarde van groen zal door een extern bureau in een rapport moeten worden bepaald. Hierdoor krijgt groen een waarde i.p.v. dat het alleen gezien wordt als een kostenpost. De rapportage bevat een matrix waardoor de economische waarde van groen gedurende lange tijd wordt bepaald. Dit document zou HLT breed kunnen worden ingezet.
Communicatieve maatregelen t.b.v. overleg en organisatie							
C.1. Gemeentemedewerkers en uitvoeringsorganen buitenruimte							
C.1.1. Waar nodig opleiding verzorgen voor gemeentemedewerkers en medewerkers sociale werkplaats.		€ 50.000,-		De opleiding wordt eenmaal verzorgd.			Vanuit diverse organisaties, zoals de Vlinderstichting en Groenkeur worden opleiding gegeven om groenmedewerkers te leren werken volgens de nieuwe werkmethodes. De opleiding is praktisch opgezet. De cursist doet praktijkervaring op over het ecologisch onderhouden van de buitenruimte.
C.1.2. Samenwerking tussen ambtenaren en afdelingen verbeteren.	0,01						Met het organiseren van een bijeenkomst, tijdens werktijd, over biodiversiteitsvraagstukken komen de collega's met elkaar in contact en kunnen informatie met elkaar delen. Hierdoor ontstaat kennisvergroting en wordt het draagvlak om biodiversiteit op de kaart te zetten vergroot.
C.2. Overleg en communicatie							
C.2.1. Overleg met lokale organisatie t.b.v. vergroten van de biodiversiteit.	0,01						Dit gebeurt nu al maar de ambtenaren moeten wel de tijd krijgen om deel te nemen aan dergelijke overleggen. Het bestaande overleg moet worden voortgezet en waar nodig geïntensiveerd om elkaar aan te moedigen tot verdere vergroting van de biodiversiteit. Het samenwerken en het delen van kennis is hierbij belangrijk.
C.2.2. Communicatie onderhouden met natuur- en groene organisaties.	0,01						Om kennis te delen en de samenwerking te vergroten is het deelnemen aan overleggen belangrijk. De ambtenaren moeten hiervoor de tijd krijgen. Het bestaande overleg moet worden voortgezet en waar nodig worden geïntensiveerd om elkaar aan te moedigen tot verdere vergroting van de biodiversiteit. Het samenwerken en het delen van kennis is hierbij belangrijk.
C.3. Contact met landelijke organisaties	0,01						De ambtenaren moeten de tijd krijgen om deel te nemen aan dergelijke overleggen. Het bestaande overleg continueren en waar nodig intensiveren om elkaar aan te moedigen tot verdere vergroting van de biodiversiteit. Het samenwerken en het delen van kennis is hierbij belangrijk.

Maatregel	FTE	Investerings-kosten	Exploitatie kosten	Incidentele maatregel	Structurele maatregel	Totaal	Opmerkingen
C.4. Communicatie naar burgers & ondernemers							
C.4.1. Inwoners aanmoedigen om bestrating te verwijderen.	0,01		€ 10.000,-		Jaarlijks wordt budget vrij gemaakt.		Naast informatieverstrekking moeten bewoners een aanmoedigingsprijs ontvangen. De informatie en aanmoediging zal jaarlijks plaats vinden om bewustwording binnen de gemeente te gaan ontwikkelen.
C.4.2. Informeren en stimuleren van de aanplant van (inheemse) beplanting.	0,01		€ 50.000,-				Voorlichting is belangrijk om inwoners bewust te maken van de mogelijkheden die (inheemse) beplanting biedt. Een tuin met planten wordt gezien als arbeidsintensief. Door informatie wordt duidelijk dat dit niet waar hoeft te zijn. Advies over de aanplant en het onderhoud van planten laat zien dat een volgroeide tuin mooi en laag in onderhoud kan zijn. Maar dat de aanplant ook zorgt voor minder verharding (hittestress). Naast informatie kan er een budget worden vastgesteld om deze beplanting aan te bieden aan inwoners.
C.4.3. Voorlichting over (het bevorderen van) biodiversiteit aan burgers.	0,01						De communicatiemedewerker, de beheerder en de beleidsmedewerkers blijven de inwoners informeren over biodiversiteit en de gevolgen voor het klimaat en de leefomgeving.
C.4.4. Voorlichting over bijzondere soorten binnen de gemeentelijke grenzen en hun wetten.	0,01						De communicatiemedewerker , de beheerder en de beleidsmedewerkers blijven de inwoners informeren over bijzondere (beschermde) soorten en hun wettelijke bescherming.
C.5. Sociale media actief inzetten	0,2						De communicatiemedewerker zet alle vormen van social media in om de inwoners te informeren. Naast de lokale krant moet er gewerkt worden met Whatsapp, Facebook, Instagram, LinkedIn, etc. waardoor zoveel mogelijk inwoners wordt bereikt.